

Motion till riksdagen 2008/09:Sk388

av **Henrik von Sydow (m)**

Rättssäkerhet och företrädaransvar i skattelagstiftningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över och ta initiativ till reformer av företrädaransvaret för juridiska personer i skattelagstiftningen.

Motivering

Fenomenet aktiebolags begränsade ansvar har av många bedömare förklarats som en viktig faktor för den starka ekonomiska tillväxt som tog fart i Sverige för ett drygt decennium sedan. Företagsamhet och industri fick draghjälp av kapitalbildning som inte fungerat lika effektivt om inte aktiebolagets begränsade ansvar etablerats. Viktiga undantag från aktiebolags begränsade ansvar finns förstås: Det finns något som heter företrädaransvar. För att hindra företag från att köra vidare och låtsas som om finanserna är sundare än de faktiskt är – och därmed dra andra med sig i fallet – finns regler för hur bolagets företrädare ska agera om pengarna tryter och det egna kapitalet börjar falla. Bryter vd, styrelse eller andra företrädare mot dessa regler kan de själva bli personligen betalningsansvariga för bolagets skulder. Aktiebolagslagen ger klara direktiv om vad som ska göras med upprättandet av så kallad kontrollbalansräkning, tidsramar och revisorsgranskning. Följer man dem får bolaget en viss respit för att bringa ordning och reda i verksamheten och förhoppningsvis kunna överleva en tillfällig svacka.

I Sverige råder det ett företrädaransvar som tillämpas strikt också för juridiska personers skattebetalningar i skattebelastningslagen (SBL). Ansvaret för skattebetalningen för den juridiska personen kan övergå på enskilda personers eget ansvar i ledningen av den juridiska personen när det är fråga om ett ansvarsbrott. Det finns dessutom ansvar enligt den svenska aktiebolagslagen (ABL) för aktiebolagsföreträdare. Vidare finns det andra regler som

Fel! Okänt namn på

är mer strikt uppbyggda och leder till personligt ansvar för företrädare om inte vissa åtgärder vidtas enligt ett noga reglerat förfarande.

Dessa regler om företrädaransvar just vad gäller skatter är ur flera perspektiv tveksamma och får flera negativa effekter. Staten ges ett skydd som ingen annan gäldenär besitter. Gäldenärerna behandlas inte lika, utan staten ges ett försprång.

Den svenska regleringens stränghet har en negativ effekt på det svenska företagsklimatet. Den strikta tillämpningen och det som i praxis är ett strikt ansvar för skatteinbetalningar medför också personliga tragedier på det personliga planet när marginalerna blir så små och regelverket tillämpas så tufft. Det ska också noteras att företrädaransvar som det tillämpas i Sverige saknas i våra nordiska grannländer Danmark, Norge och Finland.

Till saken hör att företrädaransvaret i våra skatteregler av många har upplevts som otydliga, och olika tolkningar kan göras med utgångspunkt i olika rättsfall. Skatteverket har att agera utifrån det regelverk som Sveriges riksdag har beslutat. Oklara regler leder till att företagare hamnar i en mycket pressad situation då de utsätts för revision med efterföljande skattekrav. För att undgå personligt betalningsansvar kan den enda möjligheten vara att sätta företaget i konkurs. Det finns fall där skatten krävs in innan en domstolsprövning har skett. Det kan medföra den konsekvensen att en företagare också tvingas gå i konkurs innan skattetvisten slutligen är avgjord.

Skattelagstiftning är ett starkt maktinstrument för staten med stora konsekvenser för den enskilda människan. Därför finns det vissa grundläggande krav som måste ställas när det gäller rättssäkerhet och skattelagstiftning för medborgarna. Skattelagstiftningen ska utformas med en marginal till förmån för den enskilde. Rättstillämpningen måste vara förutsebar och vara en garant för att lika fall ska behandlas lika.

Dagens ordning har brister utifrån principen om likabehandling, rättssäkerhet och rimlighet. Den lösning som redan finns i dag med ansvarsombrott i ABL torde räcka för staten i fråga om att få garantier för skatter som betalas idag. Då skulle alla borgenärer behandlas lika, och rättssäkerheten på skattelagstiftningens område förbättras. Regeringen bör med detta som utgångspunkt se över och ta initiativ till reformer av företrädaransvaret för juridiska personer i skattelagstiftningen.

Stockholm den 25 september 2008

Henrik von Sydow (m)